

OŚRODEK DOKUMENTACJI
ZABYTEKÓW W WARSZAWIE

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTEKÓW
ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

A B C D E F G H I J K L M N O P R S T U V W X Y Z

Nr

1330

OPOLSKIE

1. Obiekt

ZESPÓŁ FOLWARCZNY

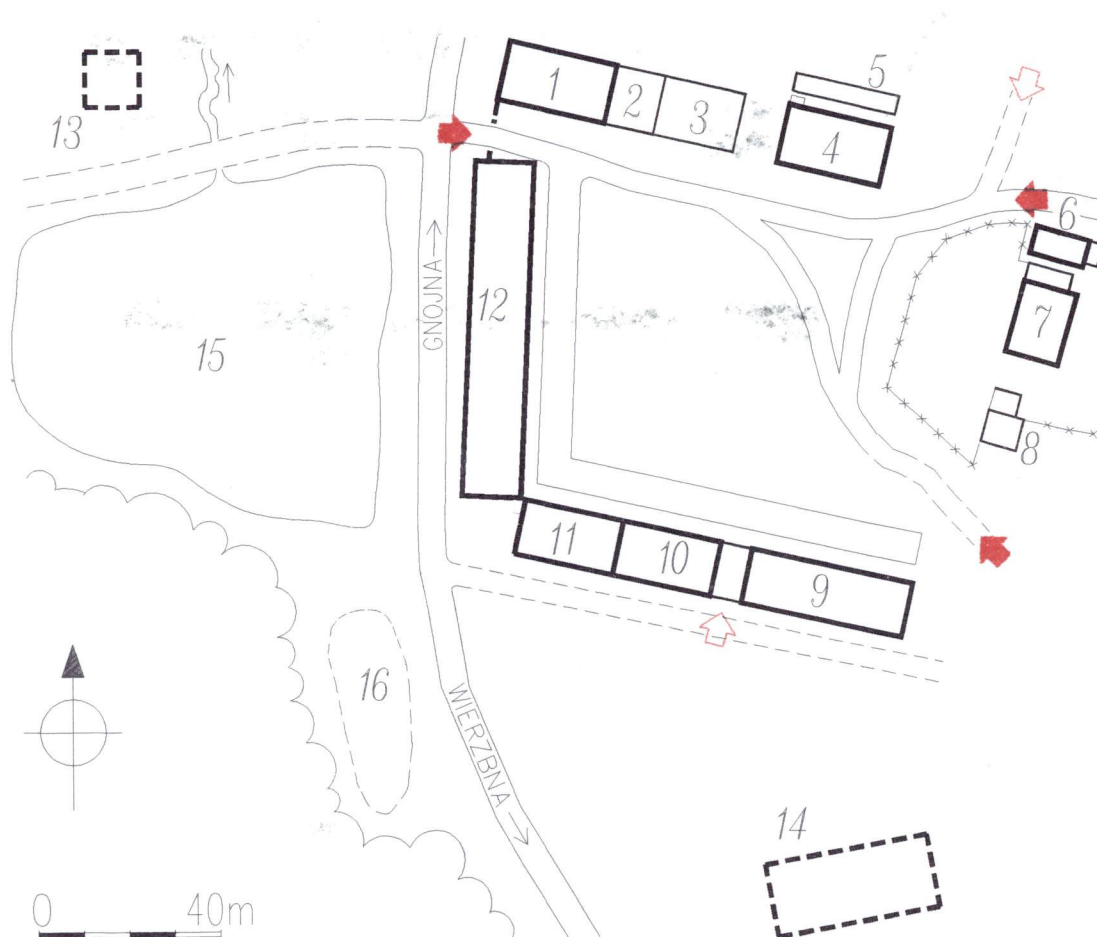
2. Czas powstania

XVI w; XIX w; I. 50-te, 60-te, 70-
te XX w.;

3. Miejscowość

GNOJNA

11. Zdjęcie, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

Powierzchnia folwarku bez stawów
i terenu dawnej cegielni 1,4ha

1. Budynek mieszkalny(?), obecnie biurowy
2. Wiata wspótcz.
3. Garaż wspótcz.
4. Dom mieszkalny I
5. Budynek gospodarczy wspótcz.
6. Budynek gospodarczy
7. Dom mieszkalny II
8. Budynek gospodarczy wspótcz.
9. Obora I
10. Obora II
11. Obora III
12. Stodoła z oborą
13. Ruiny młyna wodnego
14. Przypuszczalne usytuowanie dawnej cegielni
15. Staw istniejący
16. Pozostałości stawu

4. Adres

Gnojna RSP, p-ta 49-272 Gnojna;
Szkoła Podst. W Gnojnej, 49-272 Gnojna;
nr dz. 404, 421/1, 421/2 (RSP); 527 (szk.)

5. Przynależność administracyjna

województwo opolskie
gmina Grodków

powiat BRZEG

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Mittel u. Ober Olbendorf Kr. Strehlen;

7. Przynależność administracyjna 1.04.1975 r

województwo wrocławskie do 1954 r,
potem opolskie;
powiat Strzelin, po 1954 r Grodkow;

8. Właściciel i jego adres

Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna
Gnojna; loco;

9. Użytkownik i jego adres

j.w.;

10. Rejestr zabytków

nr data

parh 67/81 z dn 15.07.1981

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu.

W podzielonej na trzy części (Ober, Mittel i Nieder) wsi Gnojna (Olbendorf) istniały dwa odrębne majątki, posiadające do pocz. XVIII w. oddzielnych właścicieli. Pierwszą posiadłość tworzyła Mittel Olbendorf z folwarkiem Gutschen (Gałączyce), w skład drugiej wchodziły: Nieder i Ober Olbendorf z folwarkiem Grünheide (Zielonkowiec). Od XVI w. notowani są właściciele tych majątków. W pierwszym byli to: Balthasar v. Keltsh (1530), Georg v. Riedenburger (1560), Conrad v. Riedenburger (1613), Hans Heinrich v. Gruttschreiber (1633), jego brat Heinrich (do 1655), ich stryj Hens Heinrich (do 1657), Adam Friedrich v. Gruttschreiber (do 1670), Wolfgang Gabriel v. Pein (do 1671), Hans Ernst v. Pein (do 1675), Johann Christoph baron v. Frackstein (do 1715), Hans Friedrich v. Wenzky, który kupił oba majątki gnojeńskie w 1716 r. Drugim majątkiem, do czasów Wenzky'ego zarządzali: Adam v. Tschsch (1580-1600), Carl v. Niemitz (do 1605), Georg v. Bock (1625), jego syn, również Georg (do 1627), pani v. Schnorrbein d.d. v. Bock (do 1632); w czasie wojny 30-letniej majątek podlegał sekwestracji i do 1656 r. był wynajęty przez Heinricha Ratzbaha. Po wojnie, jako właściciel występuje Christian Friedrich Henel v. Henenfeld (do 1670), po nim przejmują posiadłość wdowa, urodzona v. Pfeil (do 1696), po której następuje Christoph Rudolf v. Schreibendorf (do 1716). Od 1716 r. oba majątki w Gnojnej wraz z należącymi do nich folwarkami będącymi w rękach jednego właściciela - do 1752 v. Wenzky'ego, potem hrabiego v. Gellhorna i jego córki Marii Teresy, zamężnej de la Motte (1770-78) i w końcu XVIII w. - hrabiego v. Schlabrendorf (1783). W 1841 r. dobra kupuje od barona v. Lorenz Carl Friedrich Ludwig baron v. Vincke. W rękach tego rodu pozostają do pocz. XX w., kiedy to wchodzi w ich posiadanie Eleonora hrabina v. Francken-Sierstorf, z domu hrabina v. Schaffgotsch, z dominium w Jędrzejowie (Endersdorf). Gnojna wchodzi w skład wielkiego dominium jędrzejowskiego i pozostaje w rękach Francken-Sierstorfów do czasów II wojny światowej. Po II wojnie światowej majątek przejęło państwo polskie; folwark został oddany w użytkowanie Lasom Państwowym a od 1960 r. stanowi własność RSP w Gnojnej.

Gnojna wraz z podległymi jej folwarkami stanowiła dużą posiadłość ziemską o łącznej powierzchni 1052 ha, która jednak zmniejszała się od lat 20-tych XX w. w 1937 r. wynosiła 845 ha. Ok. połowę tej powierzchni zajmował las (508 ha), pozostała część przypadała na pola (479 ha), łąki (37,6 ha), wodę (5,2 ha), drogi, podwórze, park z ogrodem (22,5 ha). Początkowo prowadzono tu hodowlę bydła oraz świń, trzymano również kilka koni. Od pocz. XX w. profil hodowli uległ zmianie, zlikwidowano stado bydła i trzymano tylko konie, jednak w l. 30-tych powrócono do hodowli bydła oraz rozpoczęto hodowlę owiec. Oprócz tego do majątku należały także obiekty przemysłowe - młyn wodny i cegielnia, która w 1841 r. dostarczyła m.in. 195 000 cegieł. Gutschen i Grünheide stanowiły folwarki pomocnicze, pracujące na potrzeby głównego majątku.

Folwark, mimo wielu przebudów, zachował pierwotny układ, który pochodzi prawdopodobnie z XVI w. Najstarszym budynkiem wydaje się być dziś rządcówka (?) z 1 poł. XIX w. Pozostałe budynki pochodzą z kon. XIX i z XX w.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, wyposażenie, instalacje)

SYTUACJA. Gnojna - duża wieś przy granicy województwa opolskiego z wrocławskim, usytuowana na płaskim, równinnym terenie, wznoszącym się lekko w kierunku pd., poprzecinany licznymi drobnymi ciekami wodnymi, stanowiącymi dorzecze rzeczki Gnojnej, dopływu Oławy. Teren ten rozciąga się u wsch. krańców Wzgórz Niemczańsko-Strzelińskich, w pd. części Równiny Grodkowskiej. Wieś składa się z dwóch, wyraźnie rozdzielonych części. W pierwszej, większej, obejmującej dawną Dolną i Górną Gnojną (Ober i Nieder Olbendorf), mającej charakter łańcuchówki, zabudowania rozciągają się po obu stronach lokalnej szosy, poprowadzonej wzdłuż rzeczki. Szosa łączy Strzelin, należący do woj. wrocławskiego - siedzibę dawnych władz powiatowych, z Grodkowem w woj. opolskim - siedzibą dzisiejszej gminy. Zabudowania mniejszej części wsi (Mittel Olbendorf), zgrupowane są po obu stronach drugorzędnej drogi Gnojna - Gałączyce, na skraju dużego kompleksu leśnego, należącego w przeszłości do majątku w Gnojnej. Zachowany do dziś zespół folwarczny mieści się w tej drugiej, pd. części wsi (Mittel Olbendorf), stanowiąc jej główny centralny element; wokół niego rozlokowały się nieliczne, nie związane z folwarkiem zabudowania. Zespół folwarczny w Gnojnej Średniej stanowił część gospodarczą majątku, natomiast główna jego siedziba, nie istniejąca już dzisiaj, mieściła się w Gnojnej Górnej. Tutaj usytuowano część rezydencjonalną z pałacem i parkiem, która zajmowała teren na pn. od szosy, przy jej skrzyżowaniu z drogą polną, dzisiaj obszar ten należy do szkoły podstawowej w Gnojnej.

KOMPOZYCJA. Zespół dworski w Gnojnej składał się z dwóch, oddalonych od siebie części: rezydencjonalnej i folwarcznej, z których każda usytuowana była w innym otoczeniu i stanowiła oddzielne założenie architektoniczne, o kompozycji właściwej dla pełnionych przez nie odrębnych funkcji.

Folwark. Zabudowania folwarczne zgrupowane wokół obszernego podwórza gospodarczego, tworzą nieregularny czworobok, o kształcie trapezoidalnym (z ukośnie rozchylającymi się ku pn. pierzejami zach. i wsch.) a proporcjach zbliżonych do kwadratu (z nieznaczną przewagą długości osi wsch.-zach.). Folwark stanowi zwartą, geometryczną, zamkniętą kompozycję z niewielkimi otwarciami komunikacyjnymi w pierzejach pn., zach. i pd. W pierzei wsch., o znacznie zmienionym, w stosunku do pierwotnego, układzie, szerokie otwarcia w narożnikach pn. i pd., umożliwiają komunikację ze wsch. częścią dzisiejszego gospodarstwa, powstałą w czasach po drugiej wojnie światowej. Pierwotnie pierzeję tę, oprócz niewielkiego budynku mieszkalnego, zamykało murowane ogrodzenie. Wskutek znacznych zmian, które zaszły w folwarku na przestrzeni lat, szczególnie modernizacji budynków, przystosowywanych do zmieniających się funkcji, trudno dziś odtworzyć ich pierwotny wygląd i przeznaczenie. Można zaryzykować twierdzenie, że folwark podzielony był funkcjonalnie na dwie części: administracyjno-mieszkalną, zajmującą pierzeję pn. i wsch. oraz gospodarczą, z budynkiem magazynowym w pierzei zach. i dwoma budynkami inwentarzowymi w pierzei pd. Przed wsch. budynkiem inwentarzowym istniała sadzawka, której pozostałości zachowały się w postaci nieznacznego podmokłego i błotnistej obniżenia terenu. Wśród budynków folwarcznych najbardziej zbliżoną formę do oryginalnej zachowały niewielkie domy mieszkalne (*nr 4 i 7*) i obora I (*nr 8*; *patrz: wkładka nr 1*). Zabudowania folwarczne były murowane z cegły pełnej, niektóre na kamiennych cokołach (bud. adm.-biurowy, *nr 1*), nakryte dachami ceramicznymi 2-spadowymi lub naczółkowymi (dom mieszkalny, *nr 7*), reprezentowały proste, podporządkowane funkcji formy. Najstarszym wśród obecnie zachowanych budynków, wydaje się być dom mieszkalny w pierzei wsch. (*nr 7*). Być może pełnił on funkcję mieszkania zarządcy folwarku, świadczyć o tym może jego uprzywilejowane usytuowanie i posiadanie własnego małego budynku gosp. (*nr 6*). Budynek pochodzi prawdopodobnie z 1 poł. XIX w., jest jednokond., nakrywa go wyniosły dach naczółkowy.

Poza zwartą, zamkniętą kompozycją zespołu folwarcznego usytuowane były, należące do posiadłości obiekty przemysłowe: na pn.-zach. od podwórza folwarcznego znajdował się młyn wodny (*nr 13*), sąsiadujący przez drogę ze stawem, na pd.-wsch. od niego wzniesiono cegielnię (*nr 14*). Oba obiekty nie przetrwały do dziś - po zabudowaniach młyna pozostały tylko fragmenty murów, w miejscu cegielni wybudowano współczesne budynki.

Drogi i bramy. Pierwotny układ dróg, otaczających folwark uległ pewnym zmianom. Główna droga dojazdowa prowadziła od pn., od strony Górnej Gnojnej i wchodziła na podwórze folwarczne przez pierzeję pn., w jej narożniku wsch., między domami mieszkalnymi (*nr 4 i 7*); po przecięciu podwórza folwarcznego, wychodziła z folwarku przez pierzeję pd., przejazdem między oborami, w który wtórnie wbudowano współczesny budynek nr 9. Dalej droga ta biegła na pd., w kierunku folwarku Gutschen (dziś Gałączyce), który należał także do posiadłości Gnojna. Przebieg dróg pozostał niezmieniony, jednak kręta droga

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa pow. folwarku bez stawów ok.1,4 ha pow parku ok.2,2 ha	16. Przeznaczenie pierwotne zespół folwarczny z gorzelnią i młynem wodnym;	17. Użytkowanie obecne baza RSP w Gnojnej;
<p>18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja</p> <p>w czasach powojennych na terenie zespołu folwarcznego i wokół niego przeprowadzono wiele prac rozbiórkowych i budowlanych, które miały znaczny wpływ na zmianę kompozycji zespołu, układ budynków, przebieg dróg wewnętrznych i zewnętrznych; zmianom uległy także wygląd i funkcje poszczególnych elementów folwarku:</p> <p>→ l. 50-te i pocz. l. 60-tych - prace rozbiórkowe: likwidacja budynku dawnej cegielni, młyna wodnego i tartaku;</p> <p>→ l. 70-te – rozbudowa gospodarstwa w kierunku wsch. - postawienie licznych nowych budynków (obory, warsztaty, garaże);</p> <ul style="list-style-type: none"> – modernizacja zabudowań pierwotnego zespołu (obniżenie dachów, wymiana stropów, zmiany kształtu i układu otworów, zmiany w układzie wnętrza, zmiany funkcji); – wzniesienie nowych budynków w miejscu starych, z wykorzystaniem ich fundamentów i fragmentów ścian (bud. administr.-biurowy, obora II); – wzniesienie kilku całkiem nowych budynków, wcześniej nie istniejących (garaże nr 3, wiata nr 2, bud. gosp.nr 8, wiata w przejeździe między oborami); – zmiana przebiegu dróg; <p>w tym samym czasie nastąpiło unicestwienie zespołu rezydencjonalnego; w koń. l. 50-tych rozebrano zdewastowany pałac a na pocz. l. 60-tych wybudowano na terenie parku budynek szkoły;</p>		<p>19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)</p> <p>zespół w znacznym stopniu przebudowany, częściowo unicestwiony (rezydencja), o zmienionej kompozycji, układzie dróg zewnętrznych i wewnętrznych, wyglądzie, charakterze i funkcji poszczególnych budynków; pierwotnie złożony z dwóch niezależnych, oddzielonych od siebie części - rezydencjonalnej i folwarcznej, do której należały także budynki przemysłowe, usytuowane poza zwartą zabudową folwarczną; część rezydencjonalna ocalała tylko w resztkach parku dworskiego, zachowując swoje pierwotne granice, teren po wyburzonym pałacu zniwelowano a obok wybudowano współczesny budynek szkoły; obecny teren podworski nie ma żadnych związków funkcjonalnych ani kompozycyjnych z dawnym folwarkiem;</p> <p>pierwotne założenie folwarczne jest teraz częścią, rozbudowanej w kierunku wsch. bazy RSP; wyburzeniu i rozbiórce uległy dawne budynki przemysłowe (gorzelnia, tartak, młyn wodny); inny jest przebieg głównej drogi, łączącej siedzibę majątku z folwarkiem; inny jest także układ budynków folwarcznych - część otwarcie komunikacyjnych przesłoniły nowo powstałe budowle, powstały nowe przejazdy w innych miejscach (narożniki wsch. podwórza folwarcznego); wszystkie budynki uległy znacznej modernizacji i przebudowie, która całkowicie zmieniła ich wygląd i zatarła wszelkie walory artystyczne i zabytkowe; wiele budynków dawnego folwarku nie użytkowanych, większość jednak w dość dobrym stanie technicznym;</p> <p>20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ otoczenie szczególną opieką pierwotnego folwarku, jego wydzielenie z pozostałych części bazy RSP; ⇒ zakaz budowania nowych obiektów na terenie dawnego podwórza folwarcznego; ⇒ zagospodarowanie budynków; ⇒ zachowanie resztek oryginalnych elementów (wysokie dachy, sklepienia obory I); ⇒ uporządkowanie podwórza folwarcznego (likwidacja ogrodzeń, wtórnych budynków i przybudówek, niwelacja i wyrównanie terenu, odchwaszczenie, wyrównanie i naprawa nawierzchni); 	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

24. Uwagi różne.

25. Opracował

tekst Jacek Sawiński 25.03.1997

plany i rysunki Jacek Sawiński 25.03.1997

zdjęcia Jacek Sawiński 25.03.1997

miejsce przechowywania negatywów: archiwum **MNR SZCZENIAWA**

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisu prawa autorskiego

22. Bibliografia

F.A.ZIMMERMANN, Beiträge zur Beschreibung ... , Bd.I a, 1783, S.71;
J.G.KNIE, Alph.-stat.-topogr. Übersicht der Dörfer ... , 1845;
Handbuch des Grundbesitzes ... , 1880;
Schlesisches Güter Adressbuch., 1886-1937;
A.KRANE, Wappen- und Handbuch ... , Görlitz 1901-04, S.141;

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

27. Załączniki

- * wkładka nr 1: cd. opisu; zestawienie budynków folwarcznych; zestawienie materiału fotogr.; frag. Meßtischblattu z 1884 r; zdjęcia;
- * wkładka nr 2: zdjęcia;
- * wkładka nr 3: zdjęcia; mapka orientacyjna;
- * wkładka nr 4: opis i zdjęcia **obory III (bud. nr 9)**;

WSPÓLFINANSOWANE PRZEZ FUNDACJĘ
WSPÓŁPRACY POLSKO-NIEMIECKIEJ
ZE ŚRODKÓW
REPUBLIKI FEDERALNEJ NIEMIEC

MITFINANZIERT VON DER STIFTUNG
FÜR DEUTSCH-POLNISCHE
ZUSAMMENARBEIT AUS MITTELN
DER BUNDESREPUBLIK DEUTSCHLAND

1. Miejscowość GNOJNA	2. Obiekt (nazwa jak na karcie) ZESPÓŁ FOLWARCZNY	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) cd. opisu; zestawienie budynków zespołu; zestawienie materiału fot.; fragment Meßtischblattu z 1884 r; zdjęcia;
---------------------------------	---	---

pn., łącząca folwark ze wsią, została „wyprostowana” i w części pokrywa się teraz z dawną aleją, która zapewniała niegdyś bezpośrednią komunikację między folwarkiem i częścią rezydencjonalną posiadłości. Wchodzi ona obecnie na folwark przez narożnik pn.-zach., krzyżując się przy nim z drogą na grobli, oddzielającą ruiny dawnego młyna wodnego od stawu i rozwidlającą się dalej na nieutwardzone drogi: pn., w kierunku wsi i pd., do lasu. Wyasfaltowany wjazd na folwark przechodzi w drogę o nawierzchni betonowej, biegnącą wzdłuż pierzei pn. i rozwidlającą się przy domu mieszkalnym (nr 4) na dwie drogi wyjazdowe w pn. i pd. narożniku pierzei wsch., prowadzące w kierunku nowej części gospodarstwa. Od głównej drogi folwarcznej, za wjazdem, odchodzi także droga z płyt betonowych, stanowiąca wygodny szeroki podjazd pod budynki gosp. zach. i pd. pierzei podwórza folwarcznego.

Wjazdu na folwark strzeże główna pn.-zach. brama wjazdowa, obok której węższe przejście piesze. Brama współczesna, 2-skrzydłowa, z siatki stalowej, zawieszona jest na 4-bocznym murowanym i tynkowanym słupie i niewielkich odcinkach takiego samego muru, które łączą się z narożnikami budynku administr.-biurowego (nr 1) i stodoły (nr 12).

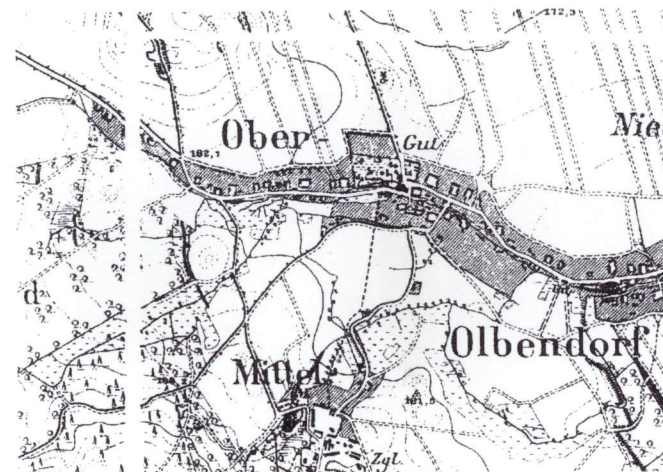
Część rezydencjonalna. Pałac w Gnojnej nie zachował się do naszych czasów, został rozebrany w l. 50-tych XX w. Wraz z otaczającym go parkiem, stanowiącym izolację od reszty zabudowań wieskich, znajdował się w centrum górnej części wsi, po pn. stronie szosy, przy jej skrzyżowaniu z drogą w kierunku Jutrzyny. Park zajmował regularny teren o kształcie równoległoboku o osi dłuższej wsch.-zach. Bezpośrednie, najkrótsze połączenie rezydencji z folwarkiem zapewniała ścieżka długości ok. 1 km, przechodząca dalej ku pd. w aleję. Dawny teren rezydencji stanowi dziś własność szkoły podstawowej w Gnojnej. Budynek szkoły wybudowano w l. 60-tych, otaczają go pozostałości starodrzewu parkowego.

ZESTAWIENIE BUDYNKÓW FOLWARKU W GNOJNEJ:

1. Budynek mieszkalny (?), obecnie administracyjno-biurowy (nr 1).
2. Współczesne garaże i wiata (bud. 2 i 3).
3. Dom mieszkalny I (bud. nr 4) z współczesnym bud. gosp. (nr 5).
4. Dom mieszkalny II (dawna rządcówka? - bud. nr 7).
5. Budynek gosp. należący do rządcówki (bud. nr 6).
6. Współczesny bud. gosp. (nr 8).
7. Obora I (bud. nr 9; patrz: wkładka obiektu nr 4).
8. Obora II (bud. nr 10) z współczesną wiatą.
9. Obora III (bud. nr 11).
10. Stodoła z oborą (bud. nr 12).
11. Ruiny zabudowań młyna wodnego (nr 13).
12. Przypuszczalne usytuowanie dawnej cegielni (nr 14).

ZESTAWIENIE MATERIAŁU FOTOGRAFICZNEGO

1. Główny wjazd na folwark z budynkiem administr.-biurowym (nr 1) i fragmentem stodoły (nr 12).
2. Widok pierzei zach. folwarku zza stawu.
3. Pierzeja zach. i fragment, biegnącej wzdłuż niej drogi zewnętrznej (w kierunku Gałazycy).
4. Widok zewnętrznego narożnika pd.-zach. folwarku ku pn. z drogą, biegnącą w stronę Gnojnej.
5. Pd. pierzeja folwarku, widok od pd.-zach.
6. Widok na podwórze folwarczne przez narożnik pd.-wsch.
7. Widok podwórza folwarcznego od strony wjazdu gł. w kierunku wsch. (w głębi dom mieszkalny II - nr 7).
8. Podwórze folwarczne - widok w kierunku głównego wjazdu.
9. Pd. pierzeja folwarku - widok z podwórza.
10. Widok na zach. pierzeję z podwórza folwarcznego.
11. Budynek administracyjno-biurowy (nr 1), widok od pd.
12. Dom mieszkalny I (nr 4).
13. Dom mieszkalny II (dawna rządcówka? - nr 7).
14. Budynek gosp. domu mieszkalnego II (nr 6).
15. Obora II (nr 10), widok od pd.
16. Obora III (nr 11), widok od pd.
17. Ruiny zabudowań młyna (nr 13).
18. Pozostałości parku dworskiego, otaczającego niegdyś pałac.
19. Pozostałości parku dworskiego, otaczającego niegdyś pałac.

1.

2.

3.

4.

1. Miejscowość

GNOJNA

2. Obiekt (nazwa jak na karcie)

ZESPÓŁ FOLWARCZNY

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

zdjęcia;

5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

1. Miejscowość

GNOJNA

2. Obiekt (nazwa jak na karcie)

ZESPÓŁ FOLWARCZNY

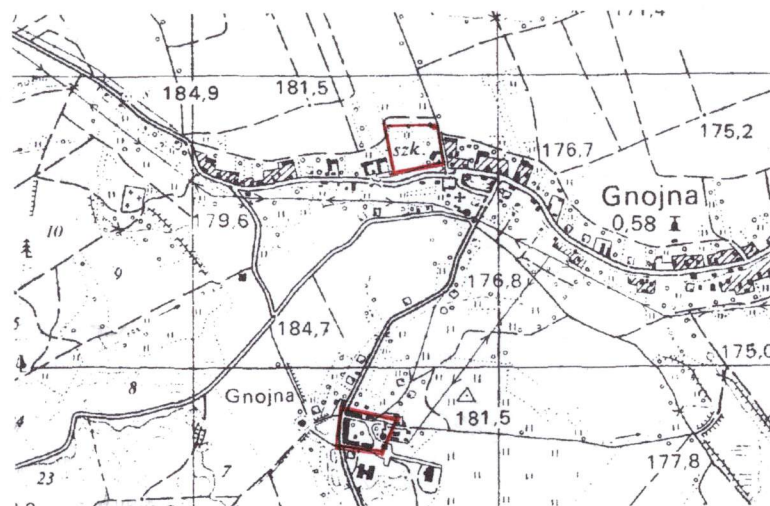
3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

zdjęcia;

13.

14.

Wkładkę założył: J. Sawiński 15.10.96

Miejsce przechowywania negatywów: archiwum MNR SZRENIAWA

15.

16.

17.

18.

19.

1. Miejscowość GNOJNA	2. Obiekt (nazwa jak na karcie) OBORA I w zespole folwarcznym	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) opis; zdjęcia;
---------------------------------	---	---

Obora I (bud. nr 9) - usytuowana w pd. pierzei podwórza folwarcznego, w ciągu zabudowań inwentarskich, stanowi jej wsch. zakończenie; wzniesiona w *końcu XIX w. (l. 80-te, 90-te)*, zmodernizowana w pocz. I. 70-tych XX w. (wzmocnienie sklepień, wymiana tynków, zmiany otworów, zmiany w organizacji wnętrza, dobudówka pd., wymiana posadzek); założona na *rzucie* wydłużonego prostokąta, z małą współczesną, prostokątną przybudówką pomieszczenia pomocniczego przy elewacji pd.; *bryła* rozłożysta, połączona od zach., za pośrednictwem współczesnej wiaty z oborą II, 2-kond., nakryta ceramicznym *dachem* 2-spadowym; *ściany* murowane z cegły pełnej, obustronnie tynkowane; przyziemie *sklepione* w 8-miu przęsłach poprzeczną kolebką odcinkową, wspartą na potężnych arkadach z łukami o wykroju koszowym, które spływają na środkowy rząd okrągłych, przysadzistych słupów i 4-boczne filary przyściennie; nad górną kondygnacją otwarta *wieżba* dachowa, o konstrukcji drewnianej, jętkowo-krokwiowej; *posadzki* betonowe, z rowkami ściekowymi, w górnej kond. *podłoga* drewniana deskowa; *otwory* okienne i drzwiowe nieliczne, małe, prostokątne (okienne, w kształcie prostokątów leżących, od wewnątrz umieszczone w odcinkowo zamkniętych wnękach), współcześnie zmodernizowane; w górnej kond. otwory przesłonięte 2-skrzydłowymi drzwiami z desek, służące do transportu paszy; *elewacje* gładkie, pozbawione elementów dekoracyjnych i artykułacyjnych, poza otworami i prostym gzymsem koronującym; *wnętrze* jednoprzestrzenne, podzielone na dwa trakty i na osiem przęseł rzędem środkowych słupów i filarami przyściennymi, dźwigającymi koszowe łuki arkad; podziały te stanowią silny element rytmizujący wnętrze; niegdyś rytm ten ujednolicony, został zachwiany w czasie modernizacji budynku, przez likwidację części arkad, wstawienie podciągów, wzmacniających sklepienia i wymianę części podpór; układ stanowisk poprzeczny; *instalacja* elektryczna i ściekowa;

stan: obiekt nie użytkowany, po modernizacji, która w znacznym stopniu zmieniła jego pierwotny wygląd i charakter; zachowały się częściowo tylko oryginalne sklepienia i podziały wnętrza przyziemia; stan techniczny budynku średni;

1. Widok obory III z podwórza folwarcznego, od strony pn.-wsch.
2. Obora II - widok od strony pd.-wsch.
3. Fragment wnętrza przyziemia.

1.

2.

3.

